

voda nenavadno mrzla, zato pa tudi njo pijočega človeka vreže, da ga v želodcu zaboli. Meril sem z gorkomerom njeno toploto in pokazal mi je samo 5° R.

Ta jarek je meni v mnogem obziru jako priljubljen; zato ga pa tudi prav pogosto obiskujem. Nahaja se v njem ne samo veliko raznovrstnih predplaninskih rastlin, na pr. baguljek (Rhododendron hirsutum), razni kreči (Saxifragae), zvončice (Campanulae), klinčnice (Cariophyllae), temuč tudi mnogo razno-terih žužkov, od katerih imenujem samo lepo živalico „Menesia bipunctata“, ki se potika po vejah gorske krehljike (Rhamnus alpinus).

Enako obilo je tudi mehkužcev, katere pa hočem, kar sem jih doslej zasledil, vse naštet, in ti so: Paludinella Schmidtii, opaca Lacheineri, Limnaea minuta. Vseh teh drobnih mlakužnic brez števila čepi po kamenju v studencih; na vlažnih obalah pa se skrivajo pod kamni in v mahu Hyalina fulva, Helix pulchella, Vertigo antivertigo in Cionella lubrica. V grmovji in po njegovih vejah lezejo Zonites verticillus, Helix pomatia, nemoralis, incarnata, lencozona, plebeja, personata, ichthyoma, intermedia; pod in na mokrem listju pa Helix solaria, Vitrina diaphana, Hyalina nitens, crystallina, vitrea in pa Pupa pagodula.

Če stopiš h kaki skali, vidiš po stenah kakor pripljenih vse polno Pupa frumentum, avenacea in Helix rupestris, med katerimi se plazi Clausilia unguolata var. granatina. Pobrskaj pri kaki mahom in travo obraščeni pečini, lahko najdeš Pupa Kokeili, dolium, doliolum, in muscorum. Kedar prideš do kakega starega porobka ali štora, vidiš na njem Clausilia laminata, ventricosa, plicatula; po deblih bukovih dreves pa Claus. ornata in dubia var. affinis, sem ter tje tudi kakega Bulimus obscurus.

Vse to priča, kako bogat je ta jarek na raznih prirodnoslovnih stvaréh; zato pa je tudi vreden, da ga prirodo ljub večkrat obiskuje. S. Robič.

## Životopisne črtice.

### Dr. Jožef Muršec.

V nedeljo 5. dne septembra je obhajal v cerkvi sv. Bolfanka pri Biši in Trnovci, v kateri je bil 1. sušca 1807. leta krščen, in v kateri je 1. avgusta leta 1830. pel prvo sv. mašo, svojo sekundico eden najblaženejših slovenskih duhovnikov, in eden najzasluženejših slovenskih rodoljubov: dr. Jožef Muršec.

Sina kmetijskih poštenih starišev je, ko je uže bil za šolo, k sebi vzel njegov ujec, dekan Šalumun pri sv. Lenartu v Slovenskih Goricah, dal ga v elementarnih predmetih podučiti, in ko je pokazal bister um, ga spravi v latinske šole v Maribor. Tukaj je izvršil izvrstno gimnazijske študije, po katerih je šel na vseučilišče v Gradec, in je svojemu sošolcu dr. Antonu Murku pomagal izdelovati slovenski slovar. Za slovenstvo vneti mladeneč je ljubezen to v nemal tudi pri družih slovenskih dijakih, in slišali smo iz ust slavnega rodoljuba dr. Štefana Kočevarja in neumrlega pesnika „Djulabij“, da je Muršec bil prvi, ki je v srcih teh blagih narodnjakov užgal ogenj navdušenja za povzdigo slovenske literature.

Stopivši v graško duhovsko semenišče je med slovenskimi bogoslovci Muršec na to deloval, da so se marljivo učili materinskega jezika. Po dovršenih bogoslovskih študijah je prišel za kaplana k sv. Antonu v

Slovenskih Goricah, kjer je hvalevredno skrbel za šolo in sadjerejo. Od ondot prestavljen za kaplana k sv. Miklavžu v Ljutomerskih Goricah, je z enakim trudom delal v vinogradu Gospodovem in na narodnem polju, nabiral narodne pesmi za svojega prijatelja Stanka Vraza in širil med prostim ljudstvom narodno svest. Njegovi višji so koj ocenili Muršecovo sposobnost in marljivost in ga postavili za kaplana, potem vikarja v staroslavnem Ptujskem mestu. Tukaj je bil ljubimec faranov, slovel kot izvrsten pridigar, in ljubeznjiv učitelj malih. Iz Ptuja je napajal svoje duhovske tovariše na deželi z ljubeznijo do slovenstva, in jih nagovarjal, da so za prosto ljudstvo oskrbovali slovenske knjige; rajni Blaznik je nam sam rekel, da je Muršec pri njem naročil 14.000 iztisov slovenskih knjig, katere je potem velikokrat pod ceno prodajal, tudi mnogokrat zastonj razdelil med ljudstvo Ptujске okolice in Slovenskih Goric.

Leta 1838. izbere si Muršeca vitez Friedau v Gradcu za odgojitelja svojih otrok, in tako je prišel v Gradec. Ko so Friedau-ovi otroci odrastli, stopi Muršec kot javni učitelj na graško višo realko, kjer je učil verozakon in slovenki jezik. 1848. l. je nemški pisal v časniku „Grazer Zeitg.“ imenitne članke o Slovencih in njih narodnih pravicah, ki so vzbudili marsikaterega in dali pogum plašljivim.

V istem času je napravil rigorozum iz modroslovnih predmetov, in bil promoviran v doktorja modroslovja. Kar je Muršec storil takrat za vzbujo narodnega duha ne samo med Slovenci v Gradcu živčimi, nego tudi po deželi, je dobro znano vsem njegovim vrstnikom.

Slovenskemu društvu „Slovenija“ v Gradcu bil je dr. Muršec duša, ubogim slovenskim dijakom podpornik, tako, da je uže rajni slavnj Kremplo Muršecu izrekel istinite besede: „Muršec je konsul Slovencev v Gradcu“.

Leta 1850. ga je minister grof Thun odločil za gimnazijskega inšpektorja na Hrvatskem, Slavonskem in vojaški granici; obiskaval je gimnazije teh dežel, in vodil maturne skušnje, al ker je potem hudo zbolel, ni mogel sprejeti te častne službe. Ostal je 28 let kot učitelj na realci v Gradcu, potem stopil v pokoj in zdaj večidel živi v Gradcu kot dušni voditelj mnozih pobožnih familij in kot dobročinitelj ubozih.

Razven obilnih člankov, katere je objavil v „Novicah“ in drugih slovenskih časnikih, spisal je „obrednico“ (liturgiko) v slovenskem jeziku in slovensko slovnico. Deset let je bil tudi prelagatelj štajarskega deželnega zakonika. V nemškem jeziku je prinesel časopis „Kath. Wahrheitsfreund“ več člankov moraličnega obsega iz Muršecovega peresa.

Mnogo dobrega je preblagi mož storil za svojo rojstno faro; kupil je njivo, da se je napravila sadna drevesnica; denarno pomagal je pri stavljenji novega farovža in pri restavraciji farne cerkve.

On je ustanovnik „Matice slovenske“ in „Matice hrvatske“ pa družbe sv. Mohorja; društvu duhovnikov lavantinske škofije je daroval 1000 gld. Njegovo pošteno ime povsod beremo, kjer so darovniki zapisani, ki pomagajo revnim ali oškodovanim svojim slovenskim rojakom. Gospod škof lavantinski, spoznavši in ocenivši Muršecove velike zasluge, so ga zategadel imenovali konzistorijalnega svetovalca.

Naj te kratke črtice oznanijo narodu slovenskemu blago delovanje njegovega zvestega sina; mi pa visokospoštovanemu starčeku kličemo: „još na mnogaja leta!“

Davorin Trstenjak.